

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 28Co/34/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2222201359
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Duman
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2222201359.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov – predsedu: JUDr. Peter Duman a členiek: Mgr. Lucia Mizerová a JUDr. Erika Tischlerová v sporovej veci žalobcov: 1. A. B., nar. XX.XX.XXXX a 2. C. B., nar. XX.XX.XXXX, obaja D. XXXX/XX, E., obaja zast.: JAVOR - TOKÁR advokátska kancelária, s.r.o., IČO: 36 264 750, Stará Vajnorská cesta 37, Bratislava, proti žalovanému 2: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., IČO: 00 151 700, Pribinova 19, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalobcov 1 a 2 proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 20.04.2023, č. k. 5C/20/2022-168, takto

rozhodol:

I. Napadnutý rozsudok sa vo výroku III mení tak, že žalovaný 2 je povinný zaplatiť žalobcom každému ďalších 3 000 € do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v časti o povinnosti žalovaného 2 zaplatiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy po 29 000 € sa žaloba zamietá.

II. Žalobcom sa priznáva voči žalovanému 2 nárok na náhradu 100 % trov konania medzi žalobcami a žalovaným 2.

odôvodnenie:

– 11 – 28Co/34/2023

Krajský súd 28Co/34/2023-
v Trnave IČS: 2222201359

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol takto:

„I. Súd konanie voči žalovanému 1 zastavuje.

II. Žalovaný 2 je povinný zaplatiť žalobcom 1 a 2 nemajetkovú ujmu po 3 000 € do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Vo zvyšku súd žalobu zamietá.

IV. Súd priznáva žalobcom 1, 2 náhradu trov konania v plnej výške.

V. O trovách konania súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

VI. Žalovanému 1 sa náhrada trov konania nepriznáva.“

2. Súd prvej inštancie zistil skutkový stav takto:

3. Žalobcovia si žalobu podanou 22.04.2022 uplatnili nárok na vyplatenie nemajetkovej ujmy každý v sume 35 000 € za stratu blízkej osoby, matky, k usmrteniu ktorej došlo v dôsledku dopravnej nehody. Obaja žalobcovia mali s matkou blízky vzťah, žalobkyňa 1 s ňou trávila čas i napriek tomu, že bývala mimo Slovenska raz do mesiaca osobne a letné dovolenky pri mori a na horách. Jej smrť prišla len pár týždňov pred organizáciou rodinnej oslavy jej nedožitéj 60. rokov. Namiesto oslavy sa konal

pohreb, ktorý organizovala žalobkyňa 1. Ťažko si uvedomovala túto realitu, že bude pre vlastnú mamu vybavovať všetko okolo pohrebu tak skoro a tak nečakane. Všetko bolo len na nej, brata chcela ochrániť a nevystavovať týmto neprijemným veciam. Po smrti matky sa žalobkyňa 1 okamžite vrátila na trvalo do E.. V súčasnosti býva v byte, kde prežila detstvo a kde predtým žila ich matka so žalobcom 2. Ten si našiel vlastné bývanie, takže ona ostala sama. Žalobkyňa 1 nežila s poškodenou v spoločnej domácnosti, nakoľko žila už tri mesiace s druhom a potom aj v B.. Mala v čase smrti svojej matky 33 rokov a jej brat, žalobca 2, 31 rokov. Priamo zo žaloby vyplýva, že žalobcovia neboli hmotne závislí na nebohej. Obaja boli zárobkovo činní. Zomrelá mala v čase svojej smrti nedožitých 60 rokov, bola vo veku blížiacom sa dôchodkovému. Žalobca 2 až do smrti poškodenej žil s ňou v spoločnej domácnosti. Vždy mu bola oporou, aj keď on nevychádzal dobre s otcom. S ňou sa vedel vždy porozprávať. V byte matky nebýval od roku 2020. Presťahoval sa do bytu, ktorý už mal v čase smrti matky. Smrť matky pociťuje ako podstatnú zmenu v jeho živote, pretože stratil som človeka, s ktorým mal najbližší vzťah, a toto stále ešte nie je schopný spracovať, k čomu sa dospelo aj v rámci sedenia psychoterapeuta. Žalobca 2 sa ako zamestnanec spoločnosti Accenture osobne zúčastňoval v rozmedzí august 2022 – december 2022 psychologického poradenstva. Žalobcovia zhodne uviedli, že pred škodnou udalosťou, už pred desiatimi rokmi, v dôsledku choroby žalobcovia stratili otca. Jediným zväzujúcim putom v rodine ostala ich matka, ktorá sa v každom smere snažila stmelovať aj širšiu rodinu, ich ochraňovať, poskytnúť im oporu a pomoc aj na úkor seba. Predložená fotodokumentácia poškodenej svedčí o spoločných aktivitách rodiny na dovolenkách, ako aj v kruhu blízkych poškodenej. Z trestného spisu Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 31T/22/2021 vyplynulo, že žalovaný 1, B. F., nar. XX.XX.XXXX, bol právoplatne odsúdený pre trestný čin ublíženia na zdraví a bol mu uložený trest, okrem iného aj zákaz činnosti viesť motorového vozidla všetkého druhu po dobu 24 mesiacov, pričom išlo o jeho výkon profesie. V rozhodnom čase jeho otec, teraz už on po smrti otca, vlastní nákladné motorové vozidlá, ktorými podnikali. Zo záveru znaleckého posudku č. 139/2020 z 18.08.2020 v trestnom konaní vyplynulo, že správanie sa poškodenej pred vstupom do vozovky bolo z technického hľadiska správne, do vozovky vstúpila v čase, keď to celková dopravná situácia umožňovala. Žalovaný 1 mohol zabrániť dopravnej nehode a to skoršou reakciou vodiča na chodkyňu, pri počiatkovej rýchlosti jazdy ťahača s návesom, ako pri skutočnom priebehu nehodového deja a pri brzdení ťahača s návesom polovičnou hodnotou maximálneho dosiahnuteľného brzdného spomalenia vzhľadom na povrch vozovky. Rovnako znalec potvrdil, že chodkyňa nemohla z technického hľadiska stretu zabrániť. Jednoznačnou príčinou dopravnej nehody bolo nesprávna technika jazdy vodiča ťahača s návesom, z dôvodu nedostatočného venovania sa riadeniu ťahača s návesom, keď vodič ťahača s návesom v čase pred stretom ťahača s návesom s chodkyňou na chodkyňu nereagoval. Žalovaný 1 má vodičské oprávnenie od roku 1993. Zo záznamu vodiča v prípade žalovaného 1 boli zistené len dva priestupky, rýchla jazda a porušenie predpisov, pri nedodržaní predpisov o cestnej premávke, kde mu bola uložená poriadková pokuta po 40 €. Žalovanému 1 nikdy nebol odňatý vodičský preukaz. Úprimne oľutoval svoj skutok. Vedel sa zžiť do situácie žalobcov, ktorí stratili blízku osobu, matku, čo vyjadril aj v písomnom ospravedlnení sa, kde ponúkol stretnutie a aj pomoc. Žalobcovia ponuku neopätovali. Tvrdili, že ospravedlnenie prišlo až po roku od dopravnej nehody. Na predložennom ospravedlnení dátum uvedený nebol.

4. Súd prvej inštancie právne posúdil zistený skutkový stav podľa § 13 ods. 1 až 3, § 100 ods. 1 a 2, § 101, § 106 ods. 1 a 2, § 420 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 145 ods.1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), takto:

5. Súd prvej inštancie skonštatoval, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 27.11.2012, sp. zn. 2Cdo/194/2011). Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade nemajetkovej ujmy je podľa § 101 OZ viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, keď k takémuto zásahu došlo. Žalobcovia mohli svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát 24.04.2019, žalobu podali 22.04.2022, teda v trojročnej premlčacej dobe. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade bolo dôvodné priznať nemajetkovú ujmu žalobcom za stratu blízkej osoby, matky, k usmrteniu ktorej došlo v dôsledku dopravnej nehody, na ktorej, aj podľa záverov znaleckého posudku v trestnom konaní, nesie výlučnú vinu žalovaný 1. Poškodená v žiadnom smere neporušila predpisy o cestnej premávke, keď žalovaný 1 mohol dopravnej nehode zabrániť, ak by sa včas venoval riadne premávke a vnímal chodkyňu, ktorá sa rozhodla vo vhodnom čase vkročiť na vozovku. Žalovaný 1 bol právoplatne odsúdený a bol mu uložený trest, okrem iného aj zákaz činnosti viesť motorového vozidla všetkého

druhu po dobu 24 mesiacov, pričom išlo o jeho výkon profesie. Keďže správaním sa žalovaného 1 došlo k usmrteniu rodinného príslušníka, čím došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov chráneného § 11 OZ, ktorého súčasťou je i rodinný život, keď je z objektívneho hľadiska strata jedného z členov tohto spoločenstva celkom nenapraviteľnou ujmom, ktorá stíha jeho zostávajúcich členov, je potom náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ primeraným prostriedkom proti neoprávnenému zásahu (rozsudok NS ČR z 15.07.2005, sp. zn. 30Cdo/2951/2004). Predpokladom náhrady nemajetkovej ujmy v prípade dopravnej nehody príslušníka rodiny, kde ide o nároky najmä manžela a detí usmrtenej osoby, je zodpovednosť osoby, ktorá priamo zasiahla do práva na ochranu osobnosti, t. j. vodiča, ktorý sa na vzniku ujmy priamo podieľal. Platí princíp subjektívnej zodpovednosti s poukazom na ust. § 420 OZ. Prevádzkovateľ dopravného prostriedku zodpovedá za škodu v zmysle § 427 OZ podľa princípov objektívnej zodpovednosti. S poukazom na ust. § 145 ods. 1 CSP súd prvej inštancie konanie voči žalovanému 1 zastavil, keďže podaním dňa 18.04.2023 žalobcovia vzali žalobu voči žalovanému 1 späť a žiadali konanie voči nemu zastaviť, odvolávajúc sa na jeho písomné vyjadrenie sa k žalobe z 21.02.2023, kde poukázal na rozhodnutia súdov v obdobných veciach, kde aj v prípade, že nešlo o vodiča ako zamestnanca, v danom prípade konateľa, je aj v tom prípade pasívne legitimovaný prevádzkovateľ a nie vodič. Pasívna legitimácia žalovaného 2 ako poisťovne, vyplýva zo zodpovednosti prevádzkovateľa dopravného prostriedku podľa § 420 ods. 2 OZ, ktorým bola v rozhodnom čase spoločnosť otca žalovaného 1, CSEFITRANS, s.r.o., IČO: 43 824 889, pre ktorú vykonával prepravu vo funkcii konateľ spoločnosti a ktorá bola poistená voči škodám. V tomto smere sa súd prvej inštancie stotožnil so závermi vyšších súdov v obdobných veciach, prezentovanými žalovaným 1 (rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 08.01.2020, sp. zn. 5Co/158/2019, rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26.09.2013, sp. zn. 3Cdo/228/2012). Pokiaľ ide o samotnú výšku peňažného zadostučinenia, súd prvej inštancie konštatoval, že táto musí byť primeraná, avšak je predmetom voľnej úvahy súdu. Súd pri rozhodovaní vychádza zo závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy, pričom sa predpokladá, že čím závažnejšia je táto ujma čo do svojho rozsahu, trvania, dôsledkov, odstrániteľnosti a pod., tým bude vyššia aj jej náhrada v peniazoch, okolností, pri ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby a to či pôvodca zásahu už mimosúdne neposkytol dotknutej osobe morálne, príp. finančné zadostučinenie. Rovnako tak je potrebné, aby sa súd riadil aj zásadou proporcionality a zásadou ekvity, čím má chránený záujem v spoločnosti väčšiu hodnotu, tým väčšia suma náhrady môže byť dotknutej osobe priznaná súdom. Na vrchole chránených záujmov je v európskej právnej kultúre život človeka. Žalobcovia stratili svoju matku dôsledkom nečakanej, mimoriadne tragickej udalosti. Strata člena rodiny je vždy bolestná, na ktorú sa nedá pripraviť, ale strata matky v dôsledku tragédie je záležitosťou, po ktorej sa žalobcovia ocitli na dne. Z výpovede žalobkyne 1 vyplynulo, že nežila s poškodenou v spoločnej domácnosti, keďže žila už tri mesiace s druhom a potom aj v B.. Mala v čase smrti svojej matky 33 rokov a žalobca 2 mal 31 rokov. Žalobcovia neboli hmotne závislí na nebohej. Obaja boli zárobkovo činní. Zomrelá mala v čase smrti nedožitých 60 rokov, bola vo veku blížiacom sa dôchodkovému. Je možné tvrdiť, že pre vek, v akom sa nachádzali nebohá a žalobcovia je typická už citová a materiálna nezávislosť detí na rodičoch. Vzťahové väzby dospelých detí sú (na rozdiel od maloletých a dospievajúcich detí) zamerané na širší okruh vzťahových väzieb, ku ktorým samozrejme patria aj rodičia, avšak títo už nie sú zväčša v citových vzťahoch výlučnými a dominantnými osobami. Aj keď niet pochýb o tom, že strata rodiča v akomkoľvek veku je bolestivá a sprevádzaná smútkom, z hľadiska posúdenia existencie zákonných predpokladov pre priznanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy vzal súd prvej inštancie do úvahy intenzitu zásahu do súkromia a mieru citovej ujmy u žalobcov a rovnako tak aj jej posúdenia v porovnaní s inými prípadmi, pri ktorých boli zo strany súdov pozostalým priznané náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobcovia zhodne uviedli, že pred škodnou udalosťou, už pred desiatimi rokmi, v dôsledku choroby stratili otca. Jediným zväzujúcim putom v rodine ostala ich matka, ktorá sa v každom smere snažila stmelovať aj širšiu rodinu, ich ochraňovať, poskytnúť im oporu a pomoc aj na úkor seba. Žalobca 2 až do smrti poškodenej žil s ňou v spoločnej domácnosti. Žalobkyňa síce už pol roka pracovala v zahraničí, ale boli v dennom kontakte, Snažila sa venovať svoj voľný čas počas dovolení pobytu spolu s matkou. Stratu matky pociťujú ako vážny zásah do ich súkromia, keď stratili akúkoľvek radosť zo sviatkov, ktoré trávili spolu. Žalobkyňa 1 sa vrátila pracovať na Slovensko a býva v byte svojej matky, sama. Návrat dôvodila aj byť na blízku žalobcovi 2, ktorý ťažko spracovával traumy z úmrtia matky. Do dnes sa nevedeli s touto náhlou stratou blízkej osoby zmieriť, keď si ešte mohla užívať život spolu s nimi, čo bolo nezvratne zmenené udalosťou, ktorú nikdy nepredpokladali. Ospravedlnenia sa zo strany žalovaného 1 prišlo až rok po smrti poškodenej, čo žalobcovia nepovažovali za úprimné. Žalovaný 1 mal možnosť zistiť ich adresy z trestného spisu už skôr. Žalobcovia stratou matky, stratili aj druhého rodiča už vo veku, keď nie je celkom prirodzené, aby ani jeden rodič nežil. Mali v čase dopravnej nehody len okolo 30 rokov. Nikdy už nebudú môcť zdieľať s matkou svoj budúci život. Zážitky s potomkami, vnúčatami.

Žalobca 2 má dlhodobý problém vo vzťahoch, práve v dôsledku straty tak blízkej osoby, s ktorou stále zdieľal spoločný život až do jej smrti. Obaja pociťujú prázdno. Smútok, stratu radosti zo života, keď sa s milovanou osobou nemôžu viac podeliť o svoje radosti ani starosti. Žalobcovia si uplatnili nárok na vyplatenie nemajetkovej ujmy každý v sume 35 000 €. Súd prvej inštancie konštatoval, že pri porovnaní výšky priznaných náhrad je potrebné zohľadniť v akom veku stratili rodiča v dôsledku náhlej udalosti. Dal za pravdu žalovanému 2, že tu už nešlo o deti v útlom veku, prípadne maloleté, hoci aj školopovinné, ale osoby, ktoré už boli ekonomicky osamostatnené. Samotná suma priznaná titulom nemajetkovej ujmy nemôže byť neprímerane vysoká, až likvidačná, aj keď ide o plnenie zo strany poisťovne, s ktorou mal prevádzkovateľ uzavretú poisťnú zmluvu pre prípad spôsobenia škody. S prihliadnutím na priebeh dopravnej nehody, s dôsledkom usmrtenia osoby, ktorá bola kvalifikovaná ako nedbanlivostný trestný čin, ktorý žalovaný 1 oľutoval. Nikdy predtým nebol odsúdený za trestný čin, ani odňatý vodičský preukaz, pre porušenie cestnej premávky. Je pravda, že jeho aktivita ako podnikateľa, mohla byť promptnejšia a presvedčivejšia, čo sa potom javilo byť nie celkom úprimné a z vlastnej iniciatívy, pokiaľ, ho tá udalosť vážnym spôsobom ovplyvnila ako uviedol. Dôsledky tejto udalosti znášal ťažko. Bol v presvedčení, že pri strete s chodkyňou venoval dostatočnú pozornosť premávke, keď sa potvrdil opak. Začal mať ťažkosti so spánkom, musel vyhľadať pomoc u psychológa v trvaní jedného roka po dopravnej nehode. Možno osobný kontakt s pozostalými hneď v krátkom čase po nehode, by bol presvedčivým dôkazom jeho úprimnej ľútosti. Žalobcovia ostali v krátkom čase bez oboch rodičov. Ich život sa úplne zmenil po stránke rodinnej. Ostali dvaja, s narušeným rodinným zväzkom. Samotné ospravedlnenie preto nemohlo byť postačujúce na zmiernenie ich bolesti a primeraného zadosťučinenie, v dôsledku čoho súd prvej inštancie uložil žalovanému 2 nahradiť nemajetkovú ujmu vo výške 3 000 € pre každého, aby bolo dané zadosť preventívnej funkcii nemajetkovej ujmy do budúcnosti. Nie je možné prehliadnuť skutočnosť, že bolo možné zabrániť nehode, len včasným venovaním sa pozornosti premávke a vnímať prechod pre chodcov a chodkyňu v čas, ktorá v čase dopravnej nehody už bola na prechode, ktorá dopravnú nehodu v žiadnom smere nespôsobila svojím správaním sa na prechode. Na strane druhej, žalovaný 1, ako skúsený vodič, nikdy predtým nemal problém so zákonom, okrem menších priestupkov, v dvoch preukázateľných prípadoch. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal žalobcom 1 a 2 náhradu trov konania vo výške 100 %, keď rozhodnutie vo veci záviselo od úvahy súdu. Žalovanému 1 súd náhradu trov nepriznal, keď žalovaný 1 náhradu trov konania nežiadal.

6. Včasným odvolaním sa žalobcovia domáhali zrušenia napadnutého rozsudku vo výroku III a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Namietli, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie v zamietajúcej časti náležite neodôvodnil, pretože z napadnutého rozsudku nie je zrejmé v akej miere mali ním uvedené hodnotiace kritéria vplyv na celkovú úvahu súdu o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy práve tak, ako táto bola priznaná výrokom napadnutého rozsudku. I keď o výške nemajetkovej ujmy rozhoduje súd na základe voľnej úvahy, výška priznanej nemajetkovej ujmy musí byť primeraná, a musí zohľadňovať aj skutočnosti, za ktorých došlo k vzniku zásahu do práv žalobcov, ako aj ostatných okolností potrebných pre posúdenie nemajetkovej ujmy. Každé určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Súd musí pri rozhodovaní ako aj odôvodnení výšky priznanej satisfakcie zvážiť všetky okolnosti, osobné dosahy na život žalobcov ako aj musí vychádzať z porovnateľnej judikatúry či rozhodovacej praxe. Rozhodnutie musí byť preskúmateľné, teda, žalobcovia (osobitne v prípade, že súd časť ich nároku zamietal), musia v rozsudku nájsť zrozumiteľné vysvetlenie, ako ich nárok súd vyhodnotil, s čím ho porovnával a ako sa vyrovnáva s argumentáciou žalobcov (§ 220 CSP). Pokiaľ takéto atribúty rozhodnutie nemá, je v časti rozhodnutia o výške nároku nepreskúmateľné, a odchyľuje sa od zákonných požiadaviek na rozsudok. Súdom priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy je nepreskúmateľná, pretože v odôvodnení napadnutého rozsudku absentuje zdôvodnenie, na základe ktorého súd dospel k priznanej výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výška priznanej nemajetkovej ujmy nezodpovedá, z hľadiska svojej výšky (v tomto prípade z hľadiska nízkej výšky), ani rozhodovacej praxi všeobecných súdov, ani nezohľadňuje celospoločenský vývoj (vrátane ekonomického a judikatórneho). V tejto súvislosti žalobcovia poukázali napr. na rozsudok Krajského súdu v Trnave z 30.04.2019, č. k. 10Co/149/2018-307, kedy bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch 35 000 € a pozostalej sestre suma 25 000 €, rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 9Co/56/2019-350, ktorým priznal poškodeným sumu 20 000 € a sumu 10 000 €, Krajského súdu v

Bratislave z 28.03.2023, č. k. 8Co/116/2022-203, kedy bola poškodeným priznaná suma 38 000 €, 32 000 € a 15 000 €, a iné. Žalobcami požadovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy tak nepredstavuje prostriedok obohacovania sa, ale iba primeranú satisfakciu spôsobilú čiastočne zmierniť trýznivý zásah do ich osobnostných práv, bez možnosti odstránenia tohto stavu. Súd však vo svojom odôvodnení dospel k záveru, že v danom prípade sú napadnutým rozsudkom priznané sumy primeranou náhradou nemajetkovej ujmy vzhľadom na všetky posudzované kritériá ako aj judikatúru súdov v obdobných sporoch, a preto vo zvyšnej časti žalobu zamietol. S napadnutým rozsudkom v jeho zamietajúcej časti však žalobcovia nesúhlasia. Domnievajú sa, že žalobcami uplatnená ujma bola v priebehu konania dostatočne preukázaná, uviedli sa konkrétne skutkové okolnosti, na základe ktorých sa domáhali žalobou uplatneného práva na náhradu nemajetkovej ujmy v uplatnenej výške. Bezpochyby žalobcovia dostatočne preukázali intenzitu zásahu do ich osobnostných práv, podrobne opísali skutkový stav veci, právne posúdenie a uviedli aj podstatnú judikatúru tak slovenských súdov, ako aj Súdneho dvora EÚ. Rovnako tak žalobcovia veľmi presne poukázali na vyhodnotenie závažnosti vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo v rámci stanovenia požadovanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do ich práva na ochranu osobnosti. Závažnosť zásahu do osobnostných práv žalobcov je toho najvyššieho stupňa, smrť blízkych osôb je neodstrániteľný následok, ktorý možno iba zmierniť, avšak tento negatívny zásah akýmkoľvek rozhodnutím súdu nemôže byť nahradený. Ľudský život predstavuje najväčšiu hodnotu v spoločnosti a žalobcovia stratili možnosť prežiť život s blízkou a milovanou osobou, rozvíjať s ňou svoje vzájomné vzťahy, čo sa negatívne prejavilo vo všetkých oblastiach ich života.

7. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaný 2 navrhol, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu. Nestotožnil sa s tvrdením, že priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy nebola v napadnutom rozsudku náležite odôvodnená. Z odôvodnenia sú zrejmé kritériá, ktoré súd vzal pri svojej rozhodovacej činnosti do úvahy, pričom vzal do úvahy skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania. Súd vzal do úvahy skutočnosť, že v dôsledku tejto nešťastnej tragickej udalosti stratili žalobcovia svoju matku, avšak zároveň vzal do úvahy aj to, že išlo o dospelé deti, ktoré už neboli v čase smrti svojej matky od nej finančne závislé. Súd správne považoval vek žalobcov v čase smrti svojej matky za jedno z významných kritérií pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, kedy je potrebné dôsledne rozlišovať či ide o deti maloleté, príp. školopovinné, alebo naopak o deti dospelé, ekonomicky nezávislé na rodičoch a žijúce už svoj vlastný život. Z výpovede žalobkyne 1 vyplynulo, že nežila s poškodenou v spoločnej domácnosti, keďže žila najskôr so svojim druhom a potom asi pol roka pred smrťou matky v B., kde pracovala a aj plánovala zostať. S matkou bola v kontakte telefonicky a spoločne trávili dovolenky. Žalobca 2 žil s matkou v spoločnej domácnosti, avšak už mal kúpený svoj vlastný byt. Obaja pracovali a neboli od matky hmotne závislí. Poškodená bola vo veku blízkom dôchodkovému veku. Nebolo preukázané, že v dôsledku smrti svojej matky sa psychický stav žalobcu 2 zhoršil tak, že musel užívať lieky. Žalobca 2 len preukázal, že využil psychologicko-poradenské služby v rámci programu pre zamestnancov. Ak by aj žalobca lieky užíval, nebolo by na to možné v zmysle zásady koncentrácie už prihliadnuť, pretože by išlo o novú skutočnosť. Žalobkyňa 1 nebola nútená vyhľadať odbornú pomoc. Žalovaný 2 považuje za správne, že súd vzal do úvahy nielen kritériá na strane žalobcov, ale aj na strane pôvodcu zásahu. Prihliadol na to, že išlo o nedbanlivostný trestný čin, žalovanému nebol nikdy odňatý vodičský preukaz a bola mu uložená pokuta len za dva priestupky, hoci jazdil od r. 1993. B. F. svoj čin úprimne oľutoval, žalobcom aj zaslal ospravedlňujúci list, kde im ponúkol osobné stretnutie, príp. akúkoľvek pomoc, avšak žalobcovia na tento list nereagovali. Z lekárskej správy zo psychiatrickej ambulancie zo septembra 2020 je zrejmé, že rok po nehode sa necítil byť vinný, pretože to bolo v štádiu vyšetrovania, čo potvrdzuje aj jeho výpoveď na pojednávaní 23.02.2023. Zo správy tiež vyplýva, že sa mu zmenil život, nevie spať atď. a bola mu diagnostikovaná reaktívna depresia so somatizáciou a predpísané aj lieky. Súd by mal vziať pri rozhodovaní do úvahy kritériá tak na strane žalobcov ako aj na strane pôvodcu zásahu a nielen kritériá na strane žalobcov. Musí byť totiž rozdiel v tom, či ide o úmyselný trestný čin alebo nedbanlivostný trestný čin, či bol vodič napr. pod vplyvom alkoholu alebo omamných látok, či výrazným spôsobom prekročil povolenú rýchlosť v obci, či išlo o vodiča, ktorý opakovane pácha priestupky proti bezpečnosti cestnej premávky a pod. V tomto konkrétnom prípade sa vodič len rozbiehal z nulovej rýchlosti a išlo o veľmi nešťastnú udalosť, kedy poškodenú z kabíny svojho vozidla nevidel. Išlo pritom o vodiča s dlhoročnými skúsenosťami, ktorému boli počas jeho dlhoročnej praxe uložené len dve blokové pokuty. Žalovaný 2 považuje výšku nemajetkovej ujmy, tak ako si ju žalobcovia uplatnili, za absolútne neprimeranú. Nie je mu zrejmé, ako súvisia s prejednávanou vecou rozsudky Krajského súdu v Trnave, ktorý posudzoval správnosť nemajetkovej ujmy priznanej rodičom a súrodencom za smrť ich detí, žiačok gymnázia, pri nehode autobusu (10Co/149/2018, 9Co/56/2019). K rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave z 28.03.2023, sp.

zn. 8Co/116/2022 sa žalovaný 2 nevie vyjadriť, keďže toto sa mu nepodarilo dohľadať. Už vo vyjadrení k žalobe však poukazoval na rozhodnutia krajských súdov, kde bola priznaná dospelým deťom za smrť rodiča výrazne nižšia suma ako si uplatňujú žalobcovia. S prihliadnutím aj na okolnosti na strane pôvodcu zásahu potom možno považovať priznanú výšku nemajetkovej ujmy za primeranú.

8. Odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie aj z hľadiska väd týkajúcich sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP) a na nariadenom pojednávaní dospel k záveru, že odvolaniu žalobcov možno vyhovieť len sčasti.

9. Na účely posúdenia dôvodnosti odvolacích námietok a rozhodnutia vo veci odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti rozhodné pre posúdenie uplatneného nároku (bod 3 vyššie).

10. Svojím odvolaním žalobcovia súdu prvej inštancie v podstate vyčítali, že svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil, pretože z neho nie je zrejmé, v akej miere mali ním citované hodnotiace kritériá vplyv na celkovú úvahu súdu o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy práve tak, ako táto bola priznaná výrokom napadnutého rozsudku.

11. Podľa názoru odvolacieho súdu ale odôvodnenie napadnutého rozsudku vyhovuje požiadavkám, ktoré naň kladie § 220 ods. 2 CSP, a preto je vylúčené, aby sa považovalo za nepreskúmateľné. Súd prvej inštancie v ňom totiž jasne a výstižne vysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil a ako vec právne posúdil. Odôvodnenie nie je v rozpore s pravidlami formálnej logiky, a teda nevykazuje ani také závažné nedostatky, ktoré by znemožňovali žalobcom voči nemu zmysluplne argumentovať. O tom napokon svedčí aj ich odvolanie, ktoré dokázali zamerať na konkrétne okolnosti, ktoré by mali opodstatňovať priznanie vyššej náhrady nemajetkovej ujmy, než žalobcovia dosiahli v prvoinštančnom konaní. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, preto nie je daný.

12. Ako odvolací súd naznačil vyššie, odvolanie smeruje v podstate proti spôsobu, akým súd prvej inštancie určil výšku náhrady nemajetkovej ujmy na základe zisteného skutkového stavu. Žalobcovia nedospievajú v odvolaní k iným skutkovým záverom, než aké učinil prvoinštančný súd, ale vyčítajú mu, že niektoré (nesporné) okolnosti nezohľadnil pri určovaní náhrady nemajetkovej ujmy. Odvolací súd je viazaný odvolacími dôvodmi a rozsahom odvolania, a preto s výnimkou otázok súvisiacich s podmienkami konania (čo ale nie je tento prípad) nemôže z vlastnej iniciatívy zasahovať do skutkového stavu ustáleného v prvoinštančnom konaní. Na základe odvolacej argumentácie žalobcov preto ani nemožno uzavrieť, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Ani odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP preto neobstojí.

13. Vyššie uvedené závery nemôže zvrátiť ani aktivita žalobcov vyvinutá až v rámci odvolacieho konania. Nové skutkové tvrdenia [vplyv smrti svojej matky na psychický stav žalobcu 2, ktorý sa zhoršil tak, že žalovaný 2 musel užívať lieky] predstavujú prostriedky procesného útoku (§ 149 CSP), ktoré žalobcovia neuplatnili v konaní pred súdom prvej inštancie. Ide o tzv. novoty, ktoré možno v odvolacom konaní použiť len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP). Žalobcovia však v tejto súvislosti netvrdia ani jednu z vyššie uvedených podmienok, čo znamená, že nebolo možné postupovať podľa § 366 CSP, a preto nemožno na tieto prostriedky procesného útoku v odvolacom konaní prihliadať.

14. Argumenty, ktoré uplatnili žalobcovia v odvolaní, nie sú spôsobilé viesť ani k záveru, že by súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil. Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie podriadenie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (citované z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 2 M Cdo 4/2009). Žiadne z vyššie

uvedených situácií však žalobcovia v odvolaní neopisujú. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, preto nie je daný.

15. Pokiaľ však žalobcovia namietajú spôsob, akým súd prvej inštancie určil výšku náhrady nemajetkovej ujmy na základe zisteného skutkového stavu tým, že niektoré (nesporné) okolnosti nezohľadnil pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy, vyčítajú mu v podstate vadu v konaní, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie veci. Žalobcovia výslovne namietali, že súd prvej inštancie nezohľadnil, že musia prežiť svoje životy bez svojich rodičov, čo sa v ich veku a vo veku ich matky nejaví ako normálne a bežné, a že ich matka nehodu nijakým spôsobom nezavinila.

16. Rodinný život, je súčasťou súkromia fyzickej osoby, ktoré zákon chráni prostredníctvom ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka. Strata člena rodiny je zásahom do rodinného života fyzickej osoby a spôsobuje tejto fyzickej osobe nemajetkovú ujmu. Ak tento zásah vykonala neoprávnená iná osoba, má fyzická osoba, ktorej rodinný život bol týmto zásahom dotknutý, právo požadovať od tejto osoby primerané zadosťučinenie (§ 13 ods. 1 OZ), prípadne náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 OZ).

17. Ľudský život, integrita, ľudská dôstojnosť a sloboda požívajú najvyššiu mieru ochrany, a preto odškodňovanie neoprávneného zásahu nie je možné bagatelizovať priznaním neprimerane nízkej náhrady (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. Cdo/125/2019).

18. Pri určení jej výšky prihliada všeobecný súd hlavne na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za akých k porušeniu práv konkrétneho účastníka konania došlo (§ 13 ods. 3 OZ). Posúdenie týchto okolností ponecháva na úvahu súdu, ktorá však nemôže byť bezbrehá. Je nepochybné, že mantinely, v rámci ktorých by sa mala pohybovať takáto úvaha súdu, musia byť istým spôsobom dané, pričom táto ich danosť je závislá od individuality každého prípadu a zároveň musí byť podmienená dôvodmi, na ktorých sa priznanie zakladá. To však neznamená, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch musí mať pre určitý okruh zásahov do práv spojených s ochranou osobnosti taký rozsah, pri iných zase onaký alebo že vzniknutý zásah musí byť automaticky spojený s verdiktom súdu o nepriznaní takejto náhrady. Podstatná je jedinečnosť prípadu a s tým spojená konkrétna intenzita zásahu a jej následky. Na základe toho potom všeobecný súd rozhodne o návrhu na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za porušenie práv a v odôvodnení svojho rozhodnutia predstaviť dôvody, ktoré ho k vyslovenému záveru viedli. (III. ÚS 267/08, obdobne III. ÚS 238/08).

19. Povinnosť prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, je stanovená zámerne veľmi všeobecne, tak vo vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, ako aj vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil. Deje sa tak s cieľom, aby pri určovaní konečnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci sudcovskej úvahy a v súlade s princípom spravodlivosti prihliadnuť k rozmanitým momentom, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, a tak bola v jednote naplnená požiadavka, zabezpečujúca účinné primerané zadosťučinenie za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. (R 29/2001)

20. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, a preto súd musí v každom jednotlivom prípade vychádzať z úplného skutkového stavu a v tomto rámci sa opierať o konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Len za dodržania uvedených predpokladov možno vytvoriť záruky, že určením výšky náhrady dôjde k zákonom požadovanému primeranému zmierneniu vzniknutej závažnej nemajetkovej ujmy (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 2005/2003).

21. Za okolnosti, ktoré je potrebné skúmať na strane poškodeného, sa považujú najmä: a) intenzita vzťahu žalobcu so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalých, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie. Pre výšku náhrady je kľúčová najmä kvalita vzájomného vzťahu osôb narušená neoprávneným zásahom, psychická bolesť zo straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca ostatné aktivity pozostalého, často prerastajúca do duševného ochorenia. Pri zohľadnení veku zomrelého sa odlišuje nakoľko je prežívaná strata novorodenca jeho rodičmi, strata rodiča jeho deťmi, alebo strata osoby v dôchodkovom veku jej vnúčatami. Dôležitú úlohu má aj pocit zodpovednosti rodiča za svoje deti. Strata osoby, na ktorej je pozostalý existenčne závislý sa prejaví aj vo sfére osobnostného prežívania. Iná forma satisfakcie než

peňažná (napr. ospravedlnenie škodcu) nemôže byť sama osebe dostačujúca, jej poskytnutie a následné posúdenie jej významu však môže mať za následok zníženie peňažnej náhrady. Za okolnosti, ktoré je potrebné skúmať na strane pôvodcu zásahu (škodcu, žalovaného) za predpokladu, ak majú zároveň vplyv na vnímanie ujmy oprávnenými osobami sú považované najmä: a) postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a pod.), b) dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu fyzickej osoby, c) jeho majetkové pomery, d) miera zavinenia škodcu eventuálne miera spoluzavinenia usmrtenej osoby. Postoj škodcu môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalými, ústretové správanie, ospravedlnenie alebo prejavená ľútosť škodcu môžu zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť môže ujmu pozostalých osôb ešte prehĺbiť.

22. Je nepochybné, že smrť rodiča je neodčiniteľnou udalosťou, ktorá môže mať zásadný vplyv na zvyšok života jeho detí. Závažnosť ujmy, ktorú v dôsledku nej deti utrpia, závisí nielen od miery odkázanosti detí na zomrelého rodiča, ako to správne naznačil aj súd prvej inštancie, ale aj kvality ich vzťahu, ktorý sa smrťou rodiča nenávratne ukončil.

23. Pokiaľ ide o skutkové okolnosti týkajúce sa kvality vzťahu žalobcov k svojej matke, odvolací súd odkazuje na zistený skutkový stav a pre poriadok zhŕňa, že matka bola pre oboch žalobcov po smrti ich otca pred 10 rokmi spájacím prvkom medzi rodinou žalobcov a širšou rodinou z matkinej strany, žalobkyňa 1 s matkou bývala ešte niekoľko mesiacov pred jej smrťou a hoci sa pôvodne odsťahovala za prácou, udržiavala s matkou takmer každodenne telefonický kontakt, počas voľných dní s ňou chodila na pravidelné výlety a dovolenky a tesne pred smrťou matky chystala oslavu jej 60. narodenín matky. Žalobca zase 2 býval s matkou v jednom byte, spoliehal na ňu ako oporu vo svojom živote v čase, keď ešte nebol osamostatnený, stratil aj druhého rodiča, na ktorého by sa mohol obrátiť vo svojom rozbiehajúcim sa živote a z dôvodu smrti matky musel podstúpiť psychoterapiu. Ako to vyplýva aj z napadnutého rozsudku, z týchto skutočností je zrejmé, že obaja žalobcovia mali s matkou dôverný vzťah, ktorý sa napíňal a udržiaval každodennou interakciou, v dôsledku čoho aj obaja žalobcovia mohli aj vzhľadom na svoj blízky vek (v tom čase rozdiel cca 2 roky) pociťovať ujmu spôsobenú smrťou matky porovnateľne.

24. Súd prvej inštancie síce kvalitu vzťahu matky a žalobcov správne zistil a konštatoval, ale pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy nijakým relevantným spôsobom nezohľadnil, že svoj ďalší život musia žalobcovia prežiť už bez tohto vzťahu s matkou, čo sa v ich veku a vo veku ich matky nejaví ako normálne a bežné. Žalobcovia boli totiž na začiatku svojich 30. rokov, čo vzhľadom na ich fungovanie v osobnom živote bolo stále ešte v čase, keď pre nich matka zohrávala významnú rolu. Zároveň matka žalobcov zomrela pred svojimi 60. narodeninami, teda mohla mať pred sebou ešte podstatný počet rokov aktívneho života, o ktoré žalobcovia prišli v dôsledku jej smrti. To sú všetko okolnosti, ktoré prehľbujú ujmu žalobcov, v dôsledku čoho musia viesť k zvýšeniu náhrady nemajetkovej ujmy.

25. Čo sa týka okolností nehody, súd prvej inštancie nevzal do úvahy, že matka žalobcov nehodu nijakým spôsobom nezavinila, pretože výlučné zavinenie bolo pripísané žalovanému 1. Navyše, matka nemohla následky nehody ani odvrátiť, či zmierniť, takže v súvislosti s touto udalosťou nemôže niesť nijakú spoluzodpovednosť. Pokiaľ by však bola situácia opačná, a osobe poškodenej by bolo možné pričítať spoluzodpovednosť, nevyhnutne by sa to muselo odraziť na sume náhrady nemajetkovej ujmy jej znížením. Tak to však v tomto prípade nebolo, takže výlučné zavinenie žalovaného 1 treba vyhodnotiť ako majúce vplyv na náhradu nemajetkovej ujmy v podobe jej zvýšenia.

26. Pokiaľ ide o námietku žalobcov, že výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy nezodpovedá ani rozhodovacej praxi všeobecných súdov a ani celospoločenskému vývoju, otázka výška náhrady nemajetkovej ujmy je vždy závislá od výsledku posúdenia individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Ustanovenie § 13 ods. 3 OZ predstavuje totiž normu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá nie je stanovená priamo právnym predpisom, a ktorá tak prenecháva súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade vymedzil sám hypotézu právnej normy zo širokého, iba málo obmedzeného okruhu okolností. Vyriešením takto vysoko individuálnej otázky (akou je určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej protiprávnym zásahom do jednotlivých súčasti osobnosti fyzickej osoby a osobnostných práv, ktorým poskytuje ochranu § 13 Občianskeho zákonníka, t. j. život, zdravie, súkromie, rodinný život a pod.) sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax, a preto ani nemožno precedenčne zaviazat' súdy, aby rozhodovali konkrétnym spôsobom (pozri v tomto

zmysle uznesenie Najvyššieho súdu SR 27.09.2023, sp. zn. 7Cdo/87/2023, ale napríklad aj rozhodnutie 7Cdo/204/2018, ktoré bolo zverejnené v časopise Zo súdnej praxe, ročník 2021, č. 4).

27. Vyššie uvedené východiská nie sú pritom v rozpore ani s nálezmi Ústavného súdu SR z 05.12.2017, sp. zn. III. ÚS 288/2017, či z 21.11.2017, sp. zn. III. ÚS 289/2017 (zverejnenými v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod č. 46/2017 a č. 43/2017), pretože tieto spresňujú kritériá rozhodovania v porovnateľných veciach. Negatívny zásah do osobnostnej sféry fyzickej osoby v dôsledku smrti člena rodiny pôsobí totiž zraňujúco individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek, sama jeho podstata, jeho emócie, vzťahy k iným, sú veľmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahov do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného a rodinného života je nepostačujúce (paušálne) prirovnanie s inými, i keď obdobnými prípadmi. (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/18/2016) Rozhodnutia, na ktoré žalobcovia odkazujú, neriešili nemajetkovú ujmu následkom smrti rodiča (išlo o smrť detí a súrodenca, a to v nižšom veku). Keďže nejde o porovnateľné veci a odvolací súd nie je nimi precedenčne viazaný, nemôžu mať vplyv na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v prejednávanej veci.

28. Na základe skutočností, ktoré zistil súd prvej inštancie, odvolací súd zohľadnil závažnosť ujmy, ako aj všetky relevantné okolnosti súvisiace s dotknutými osobami, akými boli intenzita vzťahov, vek, miera hmotnej závislosti, spoluzavinenie a iná forma zadosťučinenia, resp. postoj škodcu, a dospel k záveru, že náhradu nemajetkovej ujmy nemožno ustáliť na úrovni sumy 3 000 €, ako to urobil súd prvej inštancie. Primeranú náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ, ktorú každý zo žalobcov utrpel v dôsledku smrti svojej matky, a za ktorú podľa § 427 a nasl. OZ v spojení s § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zodpovedá žalovaný 2 (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31.07.2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016), je podľa odvolacieho súdu nevyhnutné po zohľadnení spomenutých dvoch okruhov skutočností, ktoré súd prvej inštancie nevzal do úvahy, zvýšiť na sumu 6 000 €.

29. Pretože súd prvej inštancie sa dopustil vady konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, teda napadnutým výrokom II priznal žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy v sume 3 000 € namiesto sumy 6 000 €, odvolací súd jeho rozhodnutie v danej časti zmenil (§ 388 CSP) tak, ako je uvedené vo výroku I tohto rozsudku.

30. Keďže týmto rozhodnutím sa konanie končí a odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, musel rozhodnúť aj o nároku na náhradu trov prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania medzi žalobcami a žalovaným 2 (§ 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 a 2 CSP). Náhrada trov konania sa riadi predovšetkým zásadou úspechu v konaní (§ 255 CSP). Ak však výška plnenia (náhrada nemajetkovej ujmy) závisí od úvahy súdu, ide o prípad odôvodňujúci osobitité posudzovanie úspechu v konaní (I. ÚS 56/2017, IV. ÚS 652/2018, III. ÚS 475/2018). Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce (pozri k tomu napr. nález Ústavného súdu ČR, III. ÚS 170/99). Ustanovenie § 255 CSP treba preto vykladať tak, že v konaní, o aké ide vo veci samej, sa úspech strany posudzuje podľa toho, či sa žalobcovi podarilo preukázať dôvodnosť nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. To sa žalobcom v konaní medzi nimi a žalovaným 2 podarilo tak v prvoinštančnom, ako aj v odvolacom konaní, v dôsledku čoho boli žalobcovia napokon v celom rozsahu úspešní. Odvolací súd preto o trovách konania medzi žalobcami a žalovaným 2 rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, ako je uvedené vo výroku II tohto rozsudku.

31. Senát odvolacieho súdu prijal toto rozhodnutie jednomyseľne.

Poučenie:

– 2 – 28Co/34/2023

Krajský súd 28Co/34/2023-
v Trnave IČS: XXXXXXXXXXXX

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie za podmienok § 419 a § 420 CSP. Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozsudku na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní treba popri všeobecných náležitostiach podania (označenie súdu, ktorému je určené, spisovej značky a označenie veci, ktorej sa týka, označenie a podpis dovolateľa) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ktorý musí dovolanie a iné podania dovolateľa spísať, ibaže ide o prípady § 429 ods. 2 CSP.